“Килешенде”
МБ җитәкчесе
________Г.Г.Фатхуллина
Беркетмә №__1____
“25 ” __08__ 2021 нче ел

“Килешенде”
Милли мәгариф буенча
директор урынбасары:
___________Л.К. Миннубаева
“25 ” __08__ 2021 нче ел

“Раслыйм”
“П.А. Полушкин исемендәге
101 нче мәктәп” директоры
___________Т.Н.Петрова
Приказ № 78
“28 ”__08__ 2021 нче ел

Казан шәһәре Совет районы “П.А.Полушкин исемендәге 101 нче гомуми белем мәктәбе – Мәгариф үзәге”
муниципаль бюджет гомуми белем учреждениясе

Дәрестән тыш эшчәнлек

Әдәби уку фәне буенча дәрестән тыш эшчәнлек өчен төзелгән эш программасы
(1 – 4 нче сыйныфлар).
МИЛЛИ ХӘЗИНӘ

(социаль юнәлеш)

Төзүчеләр:
Фәтхуллина Галия Гаптелвәли кызы,
беренче категорияле туган теле һәм әдәбияты укытучысы
Рахимова Гульгена Вадут кызы,
беренче категорияле туган теле һәм әдәбияты укытучысы

Педсовет утырышында
каралды
Беркетмә №__1____
“25 ” __08__ 2021 нче ел

2021/2022 нче уку елы

Көтелгән нәтиҗәләр

Бүлекләр	Предмет нәтиҗәләре	Метапредмет нәтиҗәләре	Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр
Балалар фольклоры. **Татар халык әкиятләре.** **Мәзәкләр**..	**Танып-белү өлкәсендә:** — төрле жанрдагы әдәби әсәрләрне аңлап һәм иҗади уку; — сәнгатьле уку; — шигъри кабатлап сөйләүнең төрле төрләреннән файдалану (**тулы** итеп, кыскача, сайлап, аңлатмалар белән, иҗади бирем белән); — текстларны яисә чәчмә әсәрдән өзекләрне яттан өйрәнү; әсәрләрне анализлау һәм шәрехләү; — план төзү; — әдәби әсәрләр буенча һәм тормыштан алган фикер-карашларга, хис-кичерешләргә нигезләнеп, тулы яки мини -сочинение язу; — укучыларны иҗади эшчәнлеккә тарту, проект эшләре белән кызыксындыру; — өстәмә белем чыганакларыннан язучыларның тормышы һәм иҗаты турында белү;	**Метапредмет нәтиҗәләр** дигәндә реаль тормышта туган проблемаларны хәл итү өчен кирәк булган универсаль уку гамәлләрен ***(регулятив, коммуникатив, танып-белү)*** күз алдында тотабыз. Бу **гамәлләр уку эшчәнлеген оештыруның һәм компетенцияләр формалаштыруның нигезе** булып тора. Татар теле, танып белү чарасы буларак, укучыларның фикер йөртү, интеллектуаль **һәм** иҗади сәләтләрен үстерүгә хезмәт итә. **Предметара төшенчәләрне** формалаштыру да **метапредмет** нәтиҗәләр яссылыгына куела. *Метапредмет* (танып-белү, регулятив, коммуникатив) *нәтиҗәләр:* **танып-белү:** - фикерләүне үстерү белән бәйле психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтиҗә бәйләнешләрен табу, индуктив, дедуктив фикерли белү; - классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләү; - ихтыяр көче, максатчанлык, активлык кебек сәләтләрне формалаштыру;	— шәхеснең әхлакый-рухи сыйфатларын камилләштерү, күп-милләтле илебезгә карата ярату хисләре, татар әдәбиятына һәм башка халыклар әдәбиятына, мәдәниятенә ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләү; — активлыкка, мөстәкыйль фикер йөртүгә, акыл эшчәнлегенә һәм рухи эшчәнлеккә өйрәтү, шәхес буларак формалашуны дәвам итү; — үзең белән идарә итүгә юнәлдерелгән белем һәм күнекмәләрне тормышның төрле шартларында куллана белергә өйрәнү, тормышта үз урыныңны күзаллый башлау; — милли горурлык, гражданлык хисләре формалаштыру; әхлак нормаларын, җәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен үзләштерү.

Татар халык җырлары. **Татар халык бәйрәмнәре.** **Татар исемнәре.** **Милли киемнәр** **Өстәл әдәбе.**	— татар әдәбиятының һәм сәнгатенең күренекле вәкилләре,аларның иҗаты турында белү; **Әхлакый кыйммәтләр юнәлеше өлкәсендә:** татар әдәбияты һәм мәдәниятенең әхлакый һәм рухи кыйммәтләрен үзара якынайту, башка халыкларныкы белән чагыштыру; татар әдәбиятына үз мөнәсәбәтен формалаштыра, бәяли белү; өйрәнелгән әдәби әсәрләргә аерым очракларда үзгәреш кертә белү; автор карашын, мөнәсәбәтен аңлау. **Коммуникатив өлкәдә:** — төрле жанрдагы әдәби әсәрләрне ишетеп кабул итү, аңлаешлы уку, эчтәлекне дөрес аңлау; — чәчмә әсәрләрне яки өзекләрне татар теленең әдәби чараларын һәм цитаталарын кулланып сөйли белү, укыган яки ишеткән текст буенча сорауларга җавап бирә алу, телдән төрле типтагы монолог, диалоглар	- үрнәк буенча эшли белү; - аерым темаларга караган сорауларга җавап бирә белү; - рәсем буенча җөмләләр, сораулар төзи белү; - аңлап укый белү; - укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белү; **регулятив:** - уку хезмәтендә үзеңә максат куя, бурычларны билгели белү; - эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра, нәтиҗәле эш алымнарын таба белү; - уку эшчәнлеге нәтиҗәләрен контрольгә ала белү; - уку хезмәтенә бәя бирә белү; - укудагы уңышларның, уңышсызлыкларның сәбәбен аңлый, анализлый белү; - укытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү; - дәрескә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли белү, алар белән дөрес эш итә белү; - дәрестә эш урынын мөстәкыйль әзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү; **коммуникатив:** - әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлый һәм аралаша белү	

Татар телендә нәшер ителүче балалар журналлары.	төзү, әңгәмә кору; **Эстетик өлкәдә:** — әдәбиятның образлы дөньясын сүз сәнгате күренеше буларак аңлау, әдәби әсәрләрнең эстетик ягын кабул итү, әсәрләрдән рухи тәм табу; — сүзнең эстетик вазифасын, әдәби образлар тудырганда сурәтләү көчен аңлау.	күнекмәләрен формалаштыру; - аралаша белү сәләтен үстерү (аралашучанлык, хислелек, эмпатия хисләре); - парларда һәм күмәк төркемнәрдә эшли белү; - әңгәмәдәшең белән контактны башлый, дәвам итә, тәмамлый белү.	
Иҗади эшләргә корылган дәресләр			

Программаның эчтәлеге

№	Тема	1 сыйныф	2 сыйныф	3 сыйныф	4 сыйныф
1.	**Балалар фольклоры.**	8	5	6	6
2.	**Татар халык әкиятләре.**	5	5	5	4
3.	**Мәзәкләр**..	1	2	2	2
4.	**Татар халык җырлары**.	3	3	3	3
5.	**Татар халык бәйрәмнәре.**	2	3	2	2
6.	**Татар исемнәре.**	2	3	2	3
7.	**Милли киемнәр**	2	3	3	4
8.	**Өстәл әдәбе.**	5	3	4	4
9.	**Татар телендә нәшер ителүче балалар журналлары.**	2	3	2	2
10	**Иҗади эшләргә корылган дәресләр**	3	4	5	4
		33	34	34	34

1. Балалар фольклоры.

Балалар фольклоры турында төшенчә бирү, китаплар белән таныштыру. Тизәйткечләр, санамышлар, табышмаклар, хәрәкәтле такмаклар,мәкальләр җыю. (Хәрәкәтле такмакларның максаты – авазларны дөрес әйтергә өйрәтү, хәрәкәтләрне такмаклау гамәле белән координацияләү, хәрәкәтләр сайлаганда балаларга иҗат өчен мөмкинлекләр бирү, оялу, киеренкелек хисеннән котылу өчен шартлар тудыру).

2. Татар халык әкиятләре.

Татар халык әкиятләре белән танышу. Әкият сайлап алып сәхнәләштерү яки курчак театры оештыру, түгәрәк җитәкчеләре белән элемтәдә булу.

3. Мәзәкләр. Татарча мәзәкләр уку.

4. Татар халык җырлары.

Татар халык җырлары белән танышу. Музыка укытучылары Мөхәммәдиева Л. Б. һәм Әбелханова Э. М. белән тыгыз элемтәдә эшләү.

5.Татар халык бәйрәмнәре..

Татар халык бәйрәмнәре турында мәгълүмат бирү. “Сөмбелә”, “Нәүрүз”, “Сабантуй” бәйрәмнәрен үткәрү өчен әзерлек эшләре алып бару.

6.Татар исемнәре

Кайбер татар исемнәре белән танышу. Мәгънәләрен билгеләү. Шәҗәрә төзү. Тарих һәм әдәбият укытучылары белән берлектә эшләү.

7.Милли киемнәр.

Татар халкының милли киемнәре белән таныштыру. Кием әдәпләре турында әңгәмә оештыру. Технология укытучысы Ибраһимова Н.Х. белән берлектә проект эшләре төзү.

8.Өстәл әдәбе.

Татар халык ашлары турында әңгәмә оештыру. Табын әдәпләре. Кунак чакыру, кунакка бару темасына диалоглар. Мәктәп ашханәсе пешекчесе Садрыева Р.М. белән тыгыз элемтәдә булу.

9.Татар телендә нәшер ителүче балалар журналлары.

“Сабыйга”, “Салават күпере” журналлары белән таныштыру, мөхәррирләр белән очрашу, иҗади эшләрне бастыру.

10.Иҗади эшләргә корылган дәресләр бәйрәмнәр үткәрүгә, яисә эзләнү, фәнни-тикшеренү эшен оештыруга бирелә.

Тематик планлаштыру.

1 нче сыйныф – 33 сәгать.

№	Тема	Сәгать саны
1	Кереш дәрес.	1
2	Табышмаклар	1
3	Тизәйткечләр	1
4	Әйтешләр. Әйтемнәр.	1
5	Мәкальләр.	1
6	Санамышлар.	1
7	Сынамышлар	1
8	Татар халык уеннары.	1
9	Уйныйбыз да, җырлыйбыз да...	1
10	Тормыш-көнкүреш әкиятләре	1
11	Тылсымлы әкиятләр	1
12	Тылсымлы әкиятләр	1
13	Хайваннар турындагы әкиятләр	1
14	“Әкият”тә кунакта.	1
15	Көлке көлә килә, арттан куа килә.	1
16	Татар халык җырлары.	1
17	Кызлар исеменә багышланган җырлар	1
18	Җырларга мин бик оста.	1
19	Татар халык бәйрәмнәре	1
20	Сабантуйга барабыз	1
21	Исемең матур, кем кушкан?	1
22	Минем гаиләмдәге исемнәр.	1
23	Милли киемнәр белән танышу	1
24	Милли киемнәр рәсемдә	1
25	Өстәл янында үз – үзеңне тоту кагыйдәләре.	1
26	Ашау әдәбе.	1

27	Табын әзерләү серләре	1
28	Татар халык ашлары	1
29	Татар халык ашлары	1
30	Гаилә бәйрәме	1
31	Татар телендә нәшер ителүче журналларга күзәтү	1
32	“Сабантуй”да кунакта	1
33	Иҗади дәрес.	1

2 нче сыйныф – 34 сәгать.

№	Тема	Сәгать саны
1	Хәрәкәтле такмаклар.	1
2	Әйтем-сүзнең бизәге.	1
3	Хикмәтле сүзнең бер төре – мәкаль.	1
4	Чагыштыру, табышмаклар.	1
5	Сынамышлар, санамышлар.	1
6	Әкиятләр безне нәрсәгә өнди?	1
7	Татар халык әкиятләре. Алдавычлар.	1
8	Әкиятләрнең төрләре.	1
9	Кем әкият укый белә?	1
10	Әкият бездә кунакта!	1
11	Иҗади дәрес. Әкиятләр кичәсе.	1
12	Мәзәкләрнең кеше тормышындагы роле.	1
13	Мәзәк сөйлим, син тыңла!	1
14	Җырсыз, моңсыз кеше яши алмый.	1
15	Җырлы – биюле уеннар.	1
16	Әбием янчыгыннан. (Борынгы татар халык җырлары)	1
17	Җырчы гаиләләр бәйгесе.	1
18	Бәйрәмнәр кирәк һәммәбезгә дә...	1
19	“Нәүрүз” бәйрәме кайчан үткәрелә?	1
20	Безнең гаиләдә бәйрәмнәр ничек үтә.	1

21	Исеменә күрә җисеме.	1
22	Борынгы һәм яңа исемнәр.	1
23	Борынгы һәм яңа исемнәр.	1
24	Бабамның түбәтәе, әбиемнең калфагы.	1
25	Төсле кәгазьдән аппликация. “Читек”	1
26	Заманча милли кием.	1
27	Мәктәп ашханәсендәге милли ризыклар.	1
28	Кунак ашы – кара-каршы. Табын әдәбе.	1
29	Минем әнием – татар халык ашлары остасы!	1
30	Мин – нәни пешекче! (Иҗади дәрес)	1
31	Балалар журналы ничек барлыкка килә?	1
32	“Салават күпере” – иң кызыклы журналларның берсе!	1
33	Минем беренче шигырем.	1
34	Иҗади дәрес.	1

3 нче сыйныф – 34 сәгать.

№	Тема	Сәгать саны
1	Балалар фольклоры нәрсә турында сөйли?	1
2	Синең телең баймы?	1
3	Тапкырга - табышмак.	1
4	Татар халык сынамышлары.	1
5	Тематик мәкальләр җыю.	1
6	Бәетләр.	1
7	Әкиятләр. Аларның төрләре.	1
8	Әкиятне ничек башларга һәм ничек тәмамларга?	1
9	Әкият язам утырып, кәгазь битен тутырып.	1
10	Әкиятләр уку бәйгесе.	1
11	Без – нәни артистлар!	1
12	Без – нәни артистлар!	1
13	Сүз куәте нинди була? Мәзәкләрне урынлы куллану.	1

14	Хуҗа Насретдин кем ул?	1
15	Кем катырак көлдерер? (Көлдергечләр уку бәйгесе.)	1
16	Җыр – кемнәрнең иҗат җимеше?	1
17	Татар халык җырларында кеше исемнәре.	1
18	Татар халык җырларында кеше исемнәре.	1
19	Татар халык бәйрәмнәре.	1
20	Татар халкының дини бәйрәмнәре һәм йолалары.	1
21	Гаилә бәйрәме “Аулак өй”	1
22	Татар халкында исем кушу йоласы.	1
23	Борынгы исемнәр тарихы.	1
24	Милли киемебезне бизәүче элементлар.	1
25	Мәктәп музеена экскурсия.	1
26	Курчакка милли күлмәк тегү.	1
26	Курчакка милли күлмәк тегү.	1
28	Татар халык ашларының күптөрлелеге.	1
29	Кунак булсаң, тыйнак бул!	1
30	Кунакларны каршы алу һәм озату.	1
31	Күчтәнәч серләре.	1
32	“Ялкын” журналы - минем дустым!	1
33	Почта бүлегенә вертуаль экскурсия. Балалар өчен иҗат ителгән газета-журналлар	1
34	Йомгаклау дәресе.	1

4 нче сыйныф – 34 сәгать.

№	Тема	Сәгать саны
1	Тизәйткеч – тел шомарткыч.	1
2	Эндәшләр.	1
3	Халык әйтсә, хак әйтә! (Мәкаль, әйтем, сынамышлар.)	1
4	Куен дәфтәре ясау. (Иң кызыклы табышмаклар җыелмасы.)	1
5	Бәетләр.	1
6	Такмаклар, такмазалар.	1

7	Әкият – минем балачак дустым!	1
8	Әкияттәге уңай һәм тискәре образлар.	1
9	“Кем күбрәк белә?” (Татар халык әкиятләре буенча уен - дәрес.)	1
10	Казан шәһәре курчак театрына вертуаль экскурсия.	1
11	Хикмәтле сүз- мәзәк.	1
12	Көлегез, көлегез, файдасы күп, белегез!	1
13	Моң керде күңелләргә! Татар халык җырлары.	1
14	Татар халык җырларын башкаручы артистлар.	1
15	Татар халык җырларын башкаручы артистлар.	1
16	Һәр халыкның үз бәйрәме.	1
17	“Каз өмәсе”. презентация	1
18	Без бәйрәм яратабыз. Рәсем конкурсы	1
19	Заманча исемнәр модасы.	1
20	Булачак баламның исеме нинди булыр һәм ни өчен?	1
21	Гаиләм шәҗәрәсе. Әби-бабаларым ни атлы булган? (Әңгәмә)	1
22	Гаиләм шәҗәрәсе. Әби-бабаларым ни атлы булган? (Проект)	1
23	Татар халык киемнәрендә орнаментлар.	1
24	Татар халкының бизәнү әйберләре.	1
25	Мин – дизайнер! “Киләчәк буынга заманча милли кием”	1
26	Мин – дизайнер! “Киләчәк буынга заманча милли кием” (рәсемнәр)	1
27	Милли музейга вертуаль экскурсия.	1
28	Милли ризыкларларның төрлелеге..	1
29	Милли ризыкларның файдасы һәм зарары.	1
30	Татар халык ашлары	1
31	Татар халык ашлары	1
32	Газета, журнал битләрендә үз мәкаләләреңне күрү өчен нишләргә кирәк?	1
33	Безнең иҗат җимешләребез.	1
34	Без нәрсәләргә өйрәндек? Йомгаклау дәресе.	1